

ARALIK AYI FİYAT GELİŞMELERİ

6 Ocak 2025

Özet

Tüketici fiyatları aralık ayında yüzde 1,03 oranında yükselmiş, yıllık enflasyon 2,71 puan düşüyle 2024 yılını yüzde 44,38 seviyesinde tamamlamıştır. Yıllık enflasyon gıdada belirgin olmak üzere, tüm ana gruplarda gerilemiştir. Son aylarda taze meyve ve sebzedeki güçlü fiyat artışları aralık ayında yerini sınırlı bir düşüğe bırakmıştır. Bu gelişmenin de etkisiyle gıda grubu aylık enflasyonu önemli ölçüde yavaşlamıştır. Enerji grubunda fiyat artışı aralık ayında ılımlı seyrini korumuştur. Hizmet grubunda aylık enflasyondaki yavaşlama belirginleşmiş, fiyatları düşen ulaştırma hizmetleri grup içinde öne çıkmıştır. Kiralarda aylık artış zayıflarken, bu gelişmede sözleşme yenileme oranındaki mevsimsel azalışın yanı sıra sözleşmelerdeki artış oranının yavaşlaması da etkili olmuştur. Aralık ayında temel mal enflasyonu düşük seyretmeye devam etmiştir. Dayanıklı mal fiyat artışının bir miktar güçlenmesi, temel mal grubu aylık enflasyonunda daha olumlu bir görünümün önüne geçmiştir. Dayanıklı mal alt grubunda, otomobil fiyatları yatay seyrederken beyaz eşya kalemi aralık ayında da belirgin fiyat artışıyla dikkat çekmiştir. Üretici fiyatlarındaki ılımlı seyir bu dönemde devam etmiştir. Bu görünüm altında, B ve C göstergelerinde mevsim etkilerinden arındırılmış aylık artışlar zayıflamış, tüketici enflasyonu ana eğilimindeki yavaşlama sürmüştür.

Bu rapor, fiyat istatistiklerinin Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından yayımlanmasını izleyen iş günü içinde yayımlanmakta ve TCMB'nin bir önceki ayın enflasyon rakamlarına ilişkin ilk görüşlerini ifade etmekte olup, resmi fiyat istatistiklerinin açıklanması ile Para Politikası Kurulu toplantısı arasında geçen süre zarfında aylık enflasyon gelişmelerinin kamuoyu tarafından daha sağlıklı biçimde yorumlanmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Değerlendirmeler

Aralık ayında tüketici fiyatları yüzde 1,03 oranında yükselmiş ve yıllık enflasyon 2,71 puan azalarak yüzde 44,38 seviyesine gerilemiştir (Grafik 1). Mevsimsellikten arındırılmış verilerle incelendiğinde, tüketici fiyatlarında aylık artışın önceki aya kıyasla yavaşladığı izlenmiştir (Grafik 2). B endeksinin yıllık değişim oranı 1,74 puan azalarak yüzde 43,94 olurken C endeksinin yıllık değişim oranı 1,79 puan düşüşle yüzde 45,34 olarak gerçekleşmiştir (Tablo 1).

Yıllık tüketici enflasyonuna katkılar incelendiğinde, gıda, hizmet, temel mal, enerji ve alkol-tütün-altın gruplarının katkıları bir önceki aya kıyasla sırasıyla 1,10, 0,77, 0,44, 0,34 ve 0,06 puan azalmıştır.

Mevsimsellikten arındırılmış verilerle, aylık artışlar bir önceki aya kıyasla B ve C göstergelerinde azalış kaydetmiştir (Grafik 3). Fiyat artışları, B endeksini oluşturan gruplardan temel mal ve hizmetlerde gerilemiş, işlenmiş gıdada ise bir miktar yükselmiştir (Grafik 4). TCMB bünyesinde takip edilen göstergeler, aralık ayında enflasyonun ana eğiliminde düşüşe işaret etmiştir (Grafik 5 ve 6).

Hizmet grubu yıllık enflasyonu aralık ayında 2,16 puan azalmış ve yılı yüzde 65,73 düzeyinde tamamlamıştır. Yıllık enflasyon kirada daha belirgin olmak üzere tüm alt gruplarda gerilemiştir (Grafik 7). Hizmet grubu aylık fiyat artışında önceki iki ayda gerçekleşen yavaşlama bu dönemde yüzde 1,05 oranı ile belirginleşerek devam etmiştir. Aylık bazda kira grubu enflasyonu sözleşme yenileme oranındaki mevsimsel düşüşün yanı sıra sözleşmelerdeki artış oranının yavaşlamasıyla yüzde 2,89'a gerilemiş ve böylelikle Şubat 2023'ten bu yana en düşük aylık artış oranını kaydetmiştir. Kira dışındaki hizmetlerde de aylık enflasyon yüzde 0,52 ile oldukça düşük seyretmiştir. Lokanta-otel alt grubunda yemek hizmetleri enflasyonu bir önceki aya kıyasla bir miktar yükselirken, konaklama fiyatlarında düşüş gözlenmiş, böylece grup aylık enflasyonu yüzde 1,35 ile düşük bir seyir izlemiştir. Aralık ayında ulaştırma hizmetleri fiyatlarında (yüzde -3,02) düşüş görülürken, haberleşme alt grubu aylık fiyat artışında (yüzde 1,44) sabit telefonla yapılan görüşme ile internet ücretlerindeki yükselişler etkili olmuştur. Bu dönemde diğer hizmetler grubunda fiyat artışı yüzde 0,71 oranı ile ılımlı seyretmiştir.

Aralık ayında, temel mal grubu yıllık enflasyonu 1,47 puanlık düşüşle yüzde 27,43 seviyesine gerilemiştir (Grafik 8). Aylık olarak temel mal enflasyonu düşük seyretmeye devam etmiştir. Dayanıklı mal fiyatları yüzde 1,62 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 1,38 puan gerileyerek yüzde 22,46 olmuştur. Alt kalemler bazında, beyaz eşya öncülüğünde elektrikli ve elektriksiz aletler fiyatları belirgin oranda yükselirken, mobilya fiyatlarında görece daha sınırlı bir artış gözlenmiş, otomobil fiyatları ise bu dönemde yatay seyretmiştir. Giyim ve ayakkabı grubu fiyatları aralık ayında da mevsimsel etkiler ile gerilerken, bu grupta yıllık enflasyon 0,95 puanlık artışla yüzde 31,67 olarak gerçekleşmiştir. Diğer temel mallarda fiyat artışı yüzde 1,56 ile önceki aya kıyasla yavaşlamıştır.

Enerji fiyatları aralık ayında yüzde 0,65 oranında artmış, grup yıllık enflasyonu 2,97 puan düşerek yüzde 43,11 olmuştur (Grafik 9). Uluslararası petrol fiyatlarındaki gelişmelerin katkısıyla akaryakıt fiyatları ılımlı bir şekilde yükselmiştir (yüzde 0,61). Katı yakıt ve tüp gaz fiyatları ise aylık bazda sırasıyla yüzde 3,04 ve yüzde 0,27 oranlarında artmıştır.

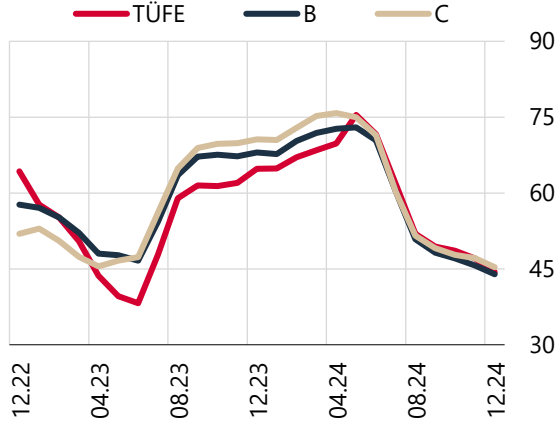
Gıda ve alkolsüz içecekler grubu fiyatları aralık ayında yüzde 1,29 oranında artmış, yıllık enflasyon 4,99 puan düşerek yüzde 43,58'e gerilemiştir (Grafik 9). Yıllık enflasyon işlenmemiş gıda grubunda 9,50 puan azalarak yüzde 50,29 oranında gerçekleşirken, işlenmiş gıda grubunda 1,43 puan gerileyerek yüzde 37,67 olmuştur (Grafik 10). Aralık ayında işlenmemiş gıda grubu fiyatlarındaki ılımlı artışta (yüzde 0,86) taze meyve ve sebze de geçtiğimiz iki ayda gözlenen güçlü fiyat artışlarının yerini düşüşe bırakması ana belirleyici olurken, yumurta fiyatları artmaya devam etmiştir. İşlenmiş gıda fiyatlarının artışı yüzde 1,71 oranı ile bir önceki aya kıyasla yükselirken, bu gelişmede bazı tahıl ürünleri ile uluslararası emtia fiyat artışlarından da etkilenen katı-sıvı yağ, şekerleme-çikolata, kakao ve kahve gibi kalemlerin etkisi öne çıkmıştır.

Yurt içi üretici fiyatları aralık ayında yüzde 0,40 oranında artmış, yıllık enflasyon 0,95 puan düşerek yılı yüzde 28,52 seviyesinde tamamlamıştır (Grafik 11 ve Tablo 2). Bu dönemde ana sanayi grupları itibarıyla, dayanıklı ve dayanıksız tüketim malı gruplarındaki fiyat artışı sırasıyla yüzde 1,41 ve yüzde 1,48 olurken, enerji fiyatları (yüzde -3,37) düşüş göstermiş, ara malları ise yüzde 0,64 ile ılımlı bir artış kaydetmiştir (Grafik 12).

Grafik ve Tablolar

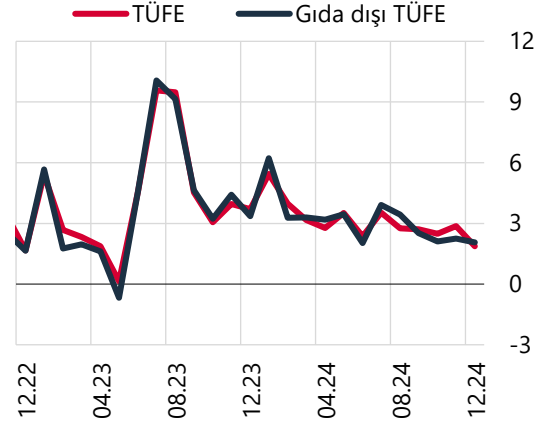
Grafik 1: TÜFE, B ve C

(Yıllık % Değişim)

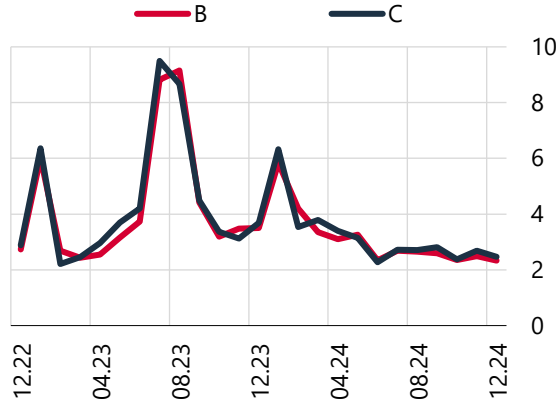
Grafik 2: TÜFE ve Gıda Dışı TÜFE

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

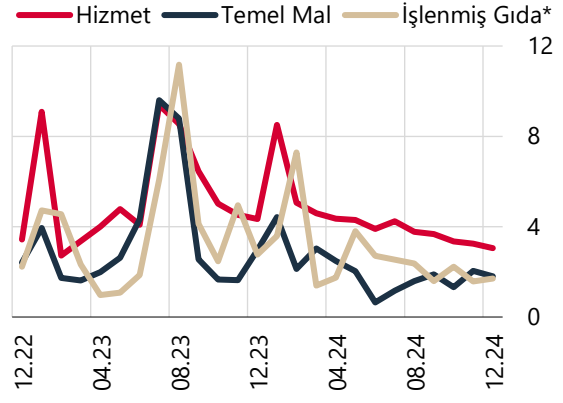
Grafik 3: B ve C Endeksi

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 4: B Endeksinin Ana Bileşenleri

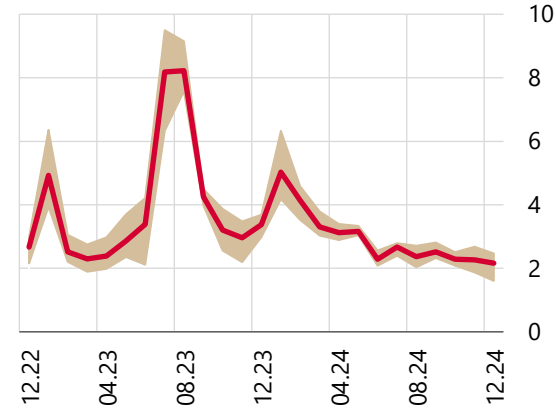
(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

* İşlenmiş gıda grubunda istatistiksel olarak anlamlı bir mevsimsel etki bulunamadığı için, ilgili veri grafikte mevsimsel etkilerden arındırılmadan sunulmuştur.

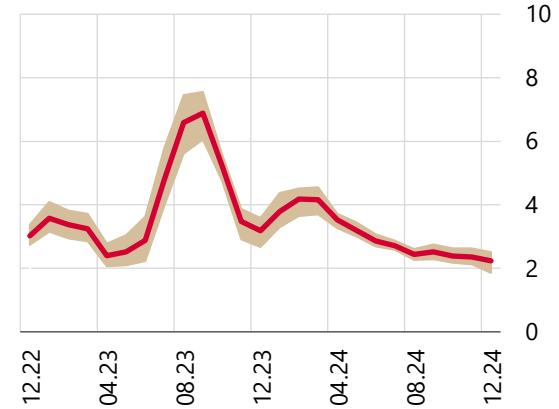
Grafik 5: Ana Eğilim Göstergeleri**

(Mev. Ar., Aylık % Değişim)

Grafik 6: Ana Eğilim Göstergeleri**

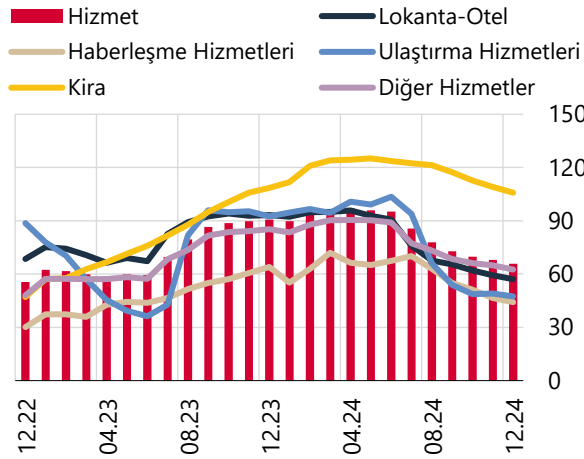
(Mev. Ar., Aylık % Değişim, 3 Aylık Ortalama)

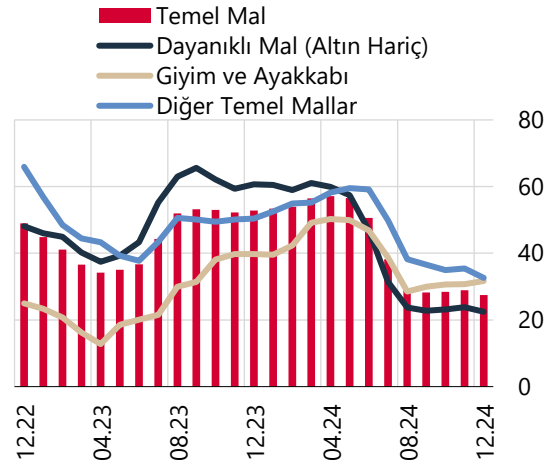
** Mevsimsellikten arındırılmış B, C, SATRIM, Medyan, oynak kalemleri dışlayan, dinamik faktör modeli olmak üzere 6 farklı göstergenin ortalamasıdır. Taralı alan maksimum ve minimum aralığını göstermektedir.

Grafik 7: Hizmetler

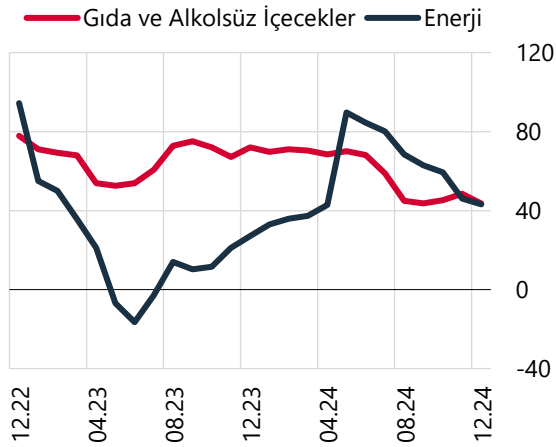
(Yıllık % Değişim)

Grafik 8: Temel Mallar

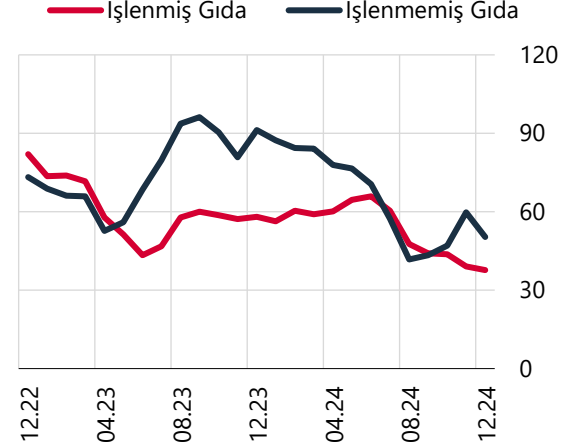
(Yıllık % Değişim)

Grafik 9: Gıda ve Enerji

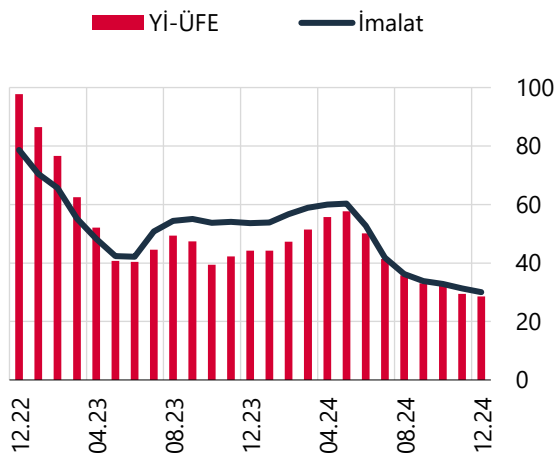
(Yıllık % Değişim)

Grafik 10: İşlenmiş ve İşlenmemiş Gıda

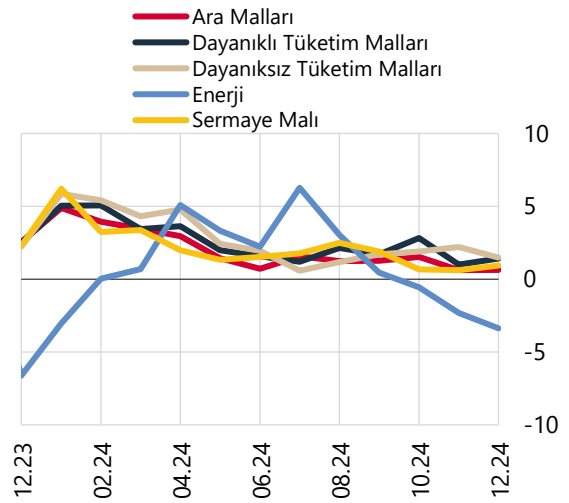
(Yıllık % Değişim)

Grafik 11: Yi-ÜFE ve İmalat

(Yıllık % Değişim)

Grafik 12: Yi-ÜFE Ana Sanayi Grupları

(Aylık % Değişim)

Tablo 1: TÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Aylık		Yıllık	
	Ara.24	Ara.23	Ara.24	Ara.23
TÜFE	1,03	2,93	44,38	64,77
1. Mallar	1,02	3,18	36,14	55,46
Enerji	0,65	2,74	43,11	27,19
Gıda ve Alkolsüz İçecekler	1,29	4,81	43,58	72,01
İşlenmemiş Gıda	0,86	7,24	50,29	91,23
Taze Meyve-Sebze	-1,65	11,39	68,78	81,29
Diğer İşlenmemiş	2,85	4,98	38,78	97,47
İşlenmiş Gıda	1,71	2,76	37,67	58,05
Ekmek ve Tahıllar	1,47	2,84	41,87	58,42
Diğer İşlenmiş	1,82	2,73	35,72	57,88
Enerji ve Gıda Dışı Mallar	0,94	2,00	28,77	55,00
Temel Mallar	1,07	2,24	27,43	52,81
Dayanıklı Mallar (Altın Hariç)	1,62	2,77	22,46	60,70
Giyim ve Ayakkabı (*)	-0,73	-1,45	31,67	39,74
Diğer Temel Mallar	1,56	3,75	32,62	50,42
Alkollü İçecekler ve Tütün	-0,02	0,01	39,28	71,26
Altın	0,64	3,98	36,01	70,59
2. Hizmetler	1,05	2,36	65,73	90,66
Kira	2,89	4,48	105,82	108,58
Lokanta ve Oteller	1,35	2,81	57,13	93,24
Ulaştırma Hizmetleri	-3,02	-2,03	47,51	92,44
Haberleşme Hizmetleri	1,44	3,04	44,19	63,92
Diğer Hizmetler	0,71	2,23	62,55	85,20
3. Temel Göstergeler				
B - İşlenmemiş Gıda Ürünleri, Enerji, Alkollü İçkiler ve Tütün ile Altın Hariç TÜFE	1,17	2,39	43,94	68,02
C - Enerji, Gıda ve Alkolsüz İçecekler, Alkollü İçkiler ile Tütün Ürünleri ve Altın Hariç TÜFE	1,06	2,31	45,34	70,64
D - İşlenmemiş Gıda, Alkollü İçecekler ve Tütün Ürünleri Hariç TÜFE	1,10	2,45	43,79	61,20
F - Yönetilen-Yönlendirilen Fiyatlar Hariç TÜFE	1,14	2,77	44,06	70,12

Kaynak: TÜİK.

* Giyim hizmetlerini içermemekte olup, sadece malları kapsamaktadır.

Tablo 2: Yİ-ÜFE ve Alt Kalemler (% Değişim)

	Ağırlık (%)	Aralık 2024		Aralık 2023	
		Aylık	Yıllık	Aylık	Yıllık
Yİ-ÜFE	100	0,40	28,52	1,14	44,22
Madencilik	3,66	0,63	36,17	2,00	65,59
İmalat	86,45	1,00	30,02	2,00	53,68
Petrol Ürünleri Hariç İmalat	82,76	1,01	31,10	2,38	54,35
Petrol ve Ana Metal Ürünleri Hariç İmalat	73,88	1,11	32,41	2,28	55,87
Elektrik, Gaz Üretimi ve Dağıtım	9,28	-5,84	11,21	-11,40	-29,69
Su Temini	0,61	1,57	34,48	7,34	66,97
Ana Sanayi Kollarına Göre Yİ-ÜFE					
Ara Malı		0,64	27,01	2,54	47,72
Dayanıklı Tüketim Malları		1,41	35,69	2,50	60,07
Dayanıklı Tüketim Malları (Mücevherat Hariç)		1,87	33,84	2,13	60,68
Dayanısız Tüketim Malları		1,48	39,26	2,23	64,37
Sermaye Malı		0,92	29,21	2,27	65,07
Enerji		-3,37	11,92	-6,63	-1,69

Kaynak: TÜİK.